

Vanhustyön keskusliitto 60 v,
tervehdys 22.4.2009, Sinikka Mönkäre

Hyvät kuulijat!

Minulla on ilo tuoda RAY:n tervehdys tähän tilaisuuteen.

RAY juhli viime vuonna 70 vuoden toimintaansa. Vuosikymmenet sosiaali- ja terveysjärjestöt Suomessa ovat saaneet osan rahoituksestaan kansalaisten pelaamien rahautomaatti- ja kasinopelien tuotoista. RAY:n perusarvot on kirjattu lakiin ja asetuksiin. Ne ovat säilyneet vuosikymmenet samoina: vastuullisten rahapelien tuotoilla tuetaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kansalaisjärjestöjen toiminnan kautta.

Valtiovalta valitsi rahapelaamisen muodoksi yksinoikeuden, joka onkin nauttinut Suomessa kansalaisten ja poliittisten päättäjien luottamusta. Käynnissä olevan arpajaislain uudistuksen yhteydessä käydään julkisuudessa kiivasta keskustelua monopolin oikeutuksesta. Pelimaailmaan on tullut uusi väline, internet, jossa käynnissä on vilkas pelien tarjonta ja villit säännöt. Erityisesti keskustelua käydään nettipokerista, joka on ollut viime aikojen muoti-ilmiö.

Euroopan parlamentti ilmaisi pari viikkoa sitten oman tahtonsa. Suurella äänten enemmistöllä se päätti, että rahapelit kuuluvat kansalliseen päätösvaltaan ja se periaate koskee myös internetissä tapahtuvaa pelien tarjontaa. Arpajaislain uudistusta valmisteleva ohjausryhmä julkistanee ehdotuksensa lähiaikoina. Tavoitteemme on kolme itsenäistä rahapelimonopolia laissa jakelutiestä riippumatta. Kansainvälisessä vertailussa on osoittautunut, että suomalainen tapa järjestää rahapelaaminen on ylivoimainen niin tuotoiltaan kuin yhteiskuntavastuultaan.

Valtiovallan niin halutessa RAY on valmistautunut tarjoamaan pelejään myös internetissä. Päätöksen asiasta valtiovalta tekee arpajaislain uudistuksen yhteydessä. RAY:n internet- pelien olennaiset piirteet tulevat olemaan vastuullisuus ja luotettavuus. Tarjoamme pelaajalle parhaat mahdolliset välineet oman pelaamisensa hallintaan.

Arpajaislain uudistamisen yhteydessä säädetään myös kaikkeen rahapelaamiseen 18 vuoden alaikäraja. Myös RAY on tätä kannattanut, koska pelaaminen on meidän mielestämme aikuisten huvia. Tämä tulee merkitsemään meille vuositasolla 20- 30 mil-

joonaa euroa pienempää tulosta. Samalla lisääntynyt kilpailu rahapeliä tarjonnassa on meille entistä suurempi haaste. RAY kehittää pelejään valtiovaltalta saamansa tehtävän mukaisesti vastuullisesti vastaten pelaaja-asiakkaiden toiveisiin. Luotan siihen, että vaativista haasteista huolimatta RAY pystyy huolehtimaan osaltaan kansalaisjärjestöjen perusrahoituksesta alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti.

Olen edellä kuvannut RAY:n rahapeliä haasteita muuttuvassa toimintaympäristössä. On selvää, että avustusten kohdentamisessa on myös kehitettävää. Meiltä vaaditaan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä ja tuloksia. RAY onkin uudistamassa pysyvien toiminta-avustusten kriteerejä. Tavoittemme on saada samalla myös vuosittaiseen avustuserärahamme lisää liikkumavaraa.

Vanhustenhuolto on keskeinen avustuksemme alue. Tänä vuonna avustuksiamme saavat 250 vanhus-, eläkeläis- ja veteraanijärjestöä 366 eri avustuskohteeseen yhteensä noin 37 miljoonaa euroa.

Vanhustenhuollon järjestöjen avustaminen kohdentuu pääosin kansalaisjärjestötoimintaan, erityisryhmien asumisen tukemiseen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä kuntouttavaan toimintaan. Viime aikoina olemme aktiivisesti pyrkineet eri tavoin saattamaan vanhustenhuollon ja eläkeläisten järjestöjä tiiviimpään yhteistyöhön keskenään.

Suomeen rakennettiin 1980-luvulta 2000-luvun puoliväliin saakka RAY:n tuella noin 800 järjestöjen ylläpitämää vanhusten palvelutaloa, joissa on yhteensä noin 14 000 palveluasuntoa. Se on kaikkien aikojen euromäärältään suurin avustuskokonaisuus RAY:n avustustoiminnassa, noin 400 M€. Vaikka kilpailusyistä johtuen RAY:n ei enää ole mahdollista rahoittaa palvelutoimintaa, palvelutalojen verkosto tarjoaa edelleen tiloja ja toimintamahdollisuuksia useille vanhustyön järjestöille ja sitä kautta tukea myös palvelutalojen ulkopuolella asuville ikäihmisille. Palvelutaloista kehitetään resurssikeskuksia, joissa erilaiset ikäihmisten toiminnat kohtaavat ja virkistystä ja tukea saavat myös palvelutalojen ulkopuolella asuvat. Selvytyden vuoksi todettakoon, että RAY voi edelleen avustaa erityisryhmien asumista, vaikka tukea ei saakaan kohdentaa palveluosiin.

Teknologian merkitys vanhustenhuollossa kasvaa tulevina vuosina, ja

haasteena on saada erilaiset tekniset ratkaisut osaksi vanhustenhuollon arkea. Varsinaisten teknisten ratkaisujen kehittäminen on yritysten ominta työsarkaa. Järjestönsen sijaan voivat tarjota toiminta- ja kokeilukentän uusille innovaatioille sekä toimia vanhustenhuollon sisällön asiantuntijoina.

Vuodeksi 2009 Vanhustyön keskusliiton ja Vanhus- ja lähimmäispalveluliiton yhteishanke sai RAY:n avustuksena rahaa projektiin, jonka tavoitteena on tukea kotona asumista, ikääntymisen palvelutalo- ja resurssikeskustointia ja dementoituneiden ryhmäkoti-toimintaa. Tarkoitus on muodostaa riittävän laaja yhteistyöryhmä, joka tuo hankkeeseen eri taustaryhmien näkemyksiä, ja joka mahdollistaa uusien ratkaisujen kokeiluja. Mukana ovat THL, Sitra, Tekes, VTT, ENTER ry, Suomen Design for All -verkosto sekä eläkeläisjärjestöt. Yhteistyöryhmän odotetaan koostuvan sekä vanhustenhuollon että teknologian asiantuntijatahoista. Myös kuntatoimijoilla ja teknologian kehittämiseen panostaneilla oppilaitoksilla on merkittävä rooli hankkeen onnistumisessa. Vaikka tässä on kyseessä järjestölähtöinen hanke, haasteet on ratkaistavissa vain laajan sidosryhmäyhteistyön avulla.

Hyvät juhlavieraat!

RAY pyrkii toimimaan yhteiskuntavastuullisesti, läpinäkyvästi valtiovallan meille antaman tehtävän mukaisesti. Rahapelien maailmassa on toimittava ajassa mukana ja avustustoiminnaltamme edellytetään vaikuttavuutta ja tuloksia. Perustehtävämme on rahoittaa suomalaisia kansalaisjärjestöjä terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Suurten ikäluokkien ikääntyessä vanhustenhuolto on myös RAY:n tärkeä avustuskohde.

Esitän RAY:n lämpimät onnittelut 60 vuotiaalle Vanhustyön keskusliitolle!